

Ioana ANGHEL ICHIM

Întâlnirea cu un mit

Peter Brook, Giorgio Strehler, Peter Stein ... nu sunt doar nume răsunătoare, sunt mituri ale artei spectacolului ultimelor decade. Am descoperit teatrul și sub semnul lor; am auzit vorbindu-se despre spectacolele, turneele, succesele lor ani în șir, fără a le vedea însă vreun spectacol. Practic, „relația personală” cu arta lor o reprezenta propria imaginație: „vedeam” cu ochii minții săli fastuoase pline până la refuz de femei elegante, de studenți frenetici, ori amfiteatre antice repopulate de spectatorii secolului XX, „auzeam” sonoritățile stranii emise de tot felul de instrumente de percuție rarissime, spectacole jucate în limbi dispărute, lumini ireale ce învâluie scena, actorul, decorul sugestiv, dar maiestuos...

Și cum viața ne face uneori cadouri nesperate, am văzut de curând ultimul spectacol montat de Peter Stein, *Pentesilea*, de Heinrich Wilhelm von Kleist, prezentat pe scena amfiteatrului din Mérida (Spania) de o trupă de actori italieni (protagonistă fiind Maddalena Crippa, de altfel, soția regizorului) și de un cor de 30 de amazoane „strânse” din Grecia, Italia și Spania. Decorul spectacolului se rezumă la o platformă descendentă ce reprezintă o pajiște enormă, de un verde extrem de puternic, imaginând astfel câmpul deătălie. Existența acestei armate de amazoane i-a dat șansa coregrafului André Ginguas să creeze tablouri impresionante ce sugerează prin plasticitate superbe basoreliefuli grecești.

Opțiunea regizorului pentru acest text – de altfel, considerat dintre cele mai „nescenice” și mai

nemontabile texte romantice se justifică prin puternicele relații cu lumea contemporană. Scandalosă pentru epoca în care a fost scrisă, *Pentesilea* reflectă o evidentă inversare de roluri a sexelor – fapt ce pentru noi a devenit aproape firesc – vorbește despre cucerire și supunere, despre drumul dragostei de la prima apariție a sentimentului până în momentul de distrucție finală și totală prin crimă și sinucidere. Peter Stein declara într-unul dintre interviurile acordate presei: „Canibalismul la care recurge protagonistă cu iubitul ei a stârnit un scandal urias în epoca lui Kleist. Autorul s-a jucat magistral cu ceea ce se petrecea în profunzimea omului, recurgând pentru final la sinuciderea *Pentesileei*, sinucidere care în propunerea mea nu se înfăptuiește cu nici un fel de armă, ci doar prin puterea gândului.”

Cu toată intenția de renegare a sexului propriu pe care o încearcă *Pentesilea*, pasiunea dintre ea și Ahile este totuși una dintre cele mai puternice povești de dragoste din literatură. O dragoste radicală, nemăsurată, dispusă la a intra în conflict atât cu ea însăși, cât și cu întreg universul înconjurător. Așadar, se autoînfruntă, înfruntă, de asemenea propria-i comunitate, legile ce o și le guvernează. Iar „corul de amazoane, personaj central al dramei, se transformă de fapt într-o victimă a *Pentesileei*. Reprezintă utopia unei fericiri adolescente, unde conflictele rezultă din emoțional și unde armonia cu propriul corp este elementul esențial al existenței. La final, corul va trebui să înțeleagă că această spontaneitate a comportamentului duce la crimă, unica decizie posibilă rămânând aceea de a o urma pe *Pentesilea* într-o sinucidere colectivă” (Peter Stein).

Spectacolul are ceva din imagistica unei pelicule. Scenele de grup au o putere electrizantă, ușor demonică (neășteptată gândindu-te la o adunare de femei, de fapt), urletele de luptă înfioară prin ascuțime și duritate, luminile alb tăioase te săgetează parcă pe tine, spectator, până-n rărunchi; aștepți cu spaimă începutul bătăliei... iar finalul, în tot acest context construit măiastru din punct de vedere vizual, sonor, emoțional, finalul îi va îngropa pe cei doi iubiți într-o mare imensă de petale de trandafiri roșii... Imaginea este, fără nici o exagerare, halucinantă. Nu poți plânge pentru că nu te zguduie tristețea, nici furia, nici ușurarea. E pur și simplu sfârșitul grandios al unei lumi strâmb construite, în care, nici nu se putea altfel, iubirea nu și-a găsit locul.

„*Pentesilea*” – după opera omonimă de Heinrich von Kleist. Concepție adaptare și regie artistică: Peter Stein. Muzica: Arturo Anecchino. Costume: Franca Squarciapino. Lumini: A.J. Weissbard. Coregrafie: André Gingras. Cu: Maddalena Crippa, Graziano Piazza, Anita Bartolucci, Pia Lanciotti, Debora Zuin, Fernando Maraghini, Christian Poggioni, Simone Pieroni.

